

Ἐκ τούτων ἀριδύλως καταφαίνεται, ὅτι τὰ ποιητικὰ τῆς καθωμιλημένης¹ γλώσσης φαινόμενα ἀρχὴν καὶ γένεσιν ἔχουσι τὴν ἀπὸ τοῦ 300 π. Χ. ἀπανταχοῦ τοῦ τότε πεπολιτισμένου κόσμου ἐπικρατήσαντι Κοινῇ διὰλεκτον, ὅπερ περιτρυφῶς ἀποδείκνυσιν ὅτι

ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ὡς πρὸ Χριστοῦ οὕτω καὶ ἀπὸ Χριστοῦ διὰ τῶν μέσων μέχρι τῶν νεωτέρων αἰώνων ἔζη, ἀντικρὺς δὲ σφαλερὰν ἐλέγχει τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα βραδὺν ἀπέθανε θάνατον, ἣν ὁ Heyse ἐν τῷ πονήματι *Sy stem der Sprachwissenschaft* ἀπεφάνητο.

Μ. Γ. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ.

Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΧΑΡΙΤΩΝ

(ΜΥΘΟΣ).

Ἐν ἄνθρωπῳ μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ Συδάρως κατῴκει γέρον, φημιζόμενος ἐπὶ συνέσει. Οὗτος εἶχεν ἀποδεχθῆ τοὺς λόγους τοῦ Πυθαγόρα, πλέον δ' ἢ ἀπαξ Ἐμπεδοκλῆς ὁ ἀκραγαντινὸς ἐπεχείρησε ταξείδιον ἵνα φιλοσοφήσῃ παρ' αὐτῷ. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦν Εὐφορίων, καλλιερῶν δ' οὗτος τοὺς κρίνους καὶ τὴν ἱεροβοτάνην τοῦ κηπαρίου αὐτοῦ, ἠσχολεῖτο εἰς τὸ συμβιβάζειν τὰ ἦθη αὐτοῦ πρὸς τὴν φύσιν. Οἱ δύο δοῦλοι αὐτοῦ ἐζήτησαν ἀπ' αὐτοῦ προῖαν τινὰ τὴν ἔδεικνεν νὰ μεταδώσιν εἰς Σύδαριν καὶ πανηγυρίσωσι τὴν ἐορτὴν τῶν Χαρίτων, ἧς ἡ ἡμέρα προσήγγιζεν.

— Ἐπιθυμῶ τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ σοφός. Δὲν πρέπει ποσὺς νὰ παραμελῶμεν τὰς τῆς τέρφως θεότητας. Ἡ πρώτη τῶν τριῶν Χαρίτων κρατεῖ ἐν χερσὶν ὁστάριον, δι' οὗ ποιεῖ ἡμῖν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ση-

εῖν ἡ περὶ τὰς λέξεις ἔρευνα. . . . προτρέπων αὐτοὺς εἰς τὴν ἀκριβὴ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς κατανόησιν. Ἦς ἀνεῖ, οὐδὲ τὴν καθωμιλημένην ταύτην τῶν Γραικῶν γλῶτταν δεόντως ἐπανορθοῦσθαι οἶόν τε». Ἐπειδὴ ὁ κ. Βερναρδάκης ἐκφράζει ὑπόνοιαν (σελ. 474) ὅτι ἐκ τῶν καθ' ἡμῶς λογίων πρῶτος ὁ καθηγγητὴς Οἰκονομίδης μετεχειρίσθη τὸν παρακείμενον καθωμιλημένην, «ὁπόθεν, φαίνεται, ἀπεμνήσθησαν αὐτὸν ἄλλοι τε καὶ ὁ κ. Κόντος» λέγει ὁ κ. Βερναρδάκης εἰκῇ καὶ ἀβυστανίστως κρίνοντες μὲν περιττὸν νὰ μεταγράψωμεν ἐκ τῶν σημειώσεων τοῦ Κοραῖ πάντα τὰ χωρία, ἐν οἷς ἀπαντᾷ τὸ καθωμιλημένην, ἀκούοντες δὲ εἰς τὸ ἦδη μνημονεῦσθαι ἐν σελ. 345 τῶν Αἰθιοπικῶν, εἰς τὸ ἐν σελ. 133 τῶν αὐτῶν Αἰθιοπικῶν «οἱ διαφέρει μάλιστα τὰ τοιαῦτα, ἵνα διορθοῦν τὴν καθωμιλημένην γλῶτταν σπουδάζοντες μετὰ κρίσεως τοῦτο καὶ προσοχῆς μεγίστης πράττωσι», καὶ εἰς τὸ ἐν σελ. 125 τῶν αὐτῶν Αἰθιοπικῶν «εἰς τὴν καθωμιλημένην γλῶτταν Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή ἐγίνετο τὸ θάλαμα τοῦ Διός». Ἐντεῦθεν γίνεται ἐμφανὲς ὅτι πρῶτος ὁ Κοραῖς καὶ οὐχὶ ὁ Οἰκονομίδης, ὡς παντοῖα λέγων διατείνεται ὁ κ. Βερναρδάκης, ἐνεκαίνιστε πάλιν τὸν ταχικὸν ὅρον τῶν παλαιῶν γραμματικῶν, γράψας ἀπειράκις καθωμιλημένην γλῶσσαν, καὶ ὅτι οἱ προκρίνοντες νῦν τὸ καθωμιλημένην αὐτὴν τοῦ καθωμιλουμένην οὕτε δορυφόρο τοῦ λογιωτάτου καὶ σχολαστικοῦ Δαρβάρως καθίστανται οὔτε ἀντλοῦσι τὴν σοφίαν αὐτῶν ἐκ τῶν Γλωσσικῶν Παρατηρήσεων τοῦ κ. Κ. Κόντου, ὡς διαφραεῖ ὁ κ. Βερναρδάκης οὐκ ἔχον τί ἀληθὲς εἰπεῖν. ἀλλ' ἀπλῶς ζηλωταὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν λογίων οὗς ἦδη ἀπὸ τοῦ 1804, ὑπομνηματίζων τοῦ Ἡλιοδώρου τὰ Αἰθιοπικά, ὑπετύπως χάριν τῆς ἀνακαινίσσεως τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης ὁ φιλαλήθης καὶ φιλεισθημὸν τοῦ ἀθανάτου Ἀδαμαντίου Κοραῖ «ἄλαμος».

1) Περὶ τοῦ ἀριδύλου εἰς τὴν νῦν γλῶσσαν ὀνόματος. ἂν πρέπει νὰ λέγηται καθωμιλουμένη ἢ καθωμιλημένη, ὁ μὲν πολὺς Κ. Κόντος ἔγραψεν ἐν ταῖς Γλωσσικαῖς παρατηρήσεσι 1—3, ὁ δὲ πολυτίμων Δ. Θερσαίδης ἐν τῷ Ἀδαμαντίῳ Κοραῖ 113—113. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τούτω διὰ τὸ δυσπρόσιτον τοῦ βιβλίου ἀγνωστα ἴσως τοῖς πολλοῖς τυγχάνουσι μεταγράφωμεν ὧδε αὐτά. «Τὸ καθωμιλημένη εἶναι τεχνικὸς ὅρος τῶν γραμματικῶν, σημαίνων τὴν συνήθειαν· ἡ λέξις δὲ αὕτη ἀπαντᾷ οὐχὶ ὀλίγας παρὰ τοῖς γραμματικοῖς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Βυζαντίου, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐν ταῖς Παραβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου εἰς τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν τοῦ Ὀμήρου. Τὸ καθωμιλημένη γλῶσσα δηλοῖ ὅτι καθέστηκεν ἡρῆ τοῦ ὁμίλου, ἐπομένως εἶναι κοινή, δημιώδης, συνήθης. Ὅπως λέγομεν τετριμμένον ὄνομα καὶ οὐχὶ τριβόμενον, ἀνειμένον περὶ ὁδοῦ καὶ οὐχὶ ἀνειμένον, ἀναθεβλημένος χορδὸς καὶ οὐχὶ ἀναβαλλόμενος, τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ εἰπωμεν καθωμιλημένη, γλῶσσα οὐχὶ καθωμιλουμένη, πλὴν εἰ μήτις προσάψῃ τῇ λέξει σημαίνωμεν ὅλως ἄλλοις αὐτῆς. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὸ ἀπλῶν ὁμιλῶ, οὐχὶ δὲ τὸ καθωμιλῶ ἐπὶ τοιαύτης σημασίας· πρὸς δὲ τοὺς ἀντιλέγοντας ὅτι τὸ καθωμιλουμένη εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ὁμιλουμένη δύναται τις πάλιν νὰ ἀντείπῃ, τίς ἡ χεῖρα τῆς προθέσεως κατὰ; Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἐγράψωμεν πρὸ ἐκκαίσεως ἐνικατοῦν, ἐν αὐτῇ περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Γλωσσικῶν Παρατηρήσεων τοῦ καθηγητοῦ Κόντου. Τὰ ἐναντία τούτων φρονῶν ὁ καθηγγητὴς Βερναρδάκης ἐν τῷ Ψευδαττικισμῷ Ἐλέγγῳ συνηγορεῖ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τοῦ καθωμιλουμένην γλῶσσαν, δογματίζων ὅτι «ἡ φράσις καθωμιλουμένην ἐλληνική ἢ καθωμιλουμένην γλῶσσαν, ἀρ' οὗτο γίνεται χρῆσις αὐτῆς ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἔθνει, οὐδέποτε ἐσημεινεν ἡ γενομένη κοινή, ἀλλὰ μόνον κοινῶς ὁμιλουμένη ἢ καὶ ἀπλῶς ὁμιλουμένην, οὐδὲν δ' ἄλλο». Ὁ κ. Βερναρδάκης ἐρωτᾷ, «εἶναι δυνατὸν νὰ εἴπῃ τις γλῶσσαν καθωμιλημένην;» «Ὁχι», ἀποκρίνεται, «καὶ ἂς τὸ λέγῃ ὅχι ὁ Εὐστάθιος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἀλάνθαστος Πάπας». Ἀλλ' ὅμως πολλοὶ τῶν ἀρχαιότερων λογίων προτίμησαν τὸ καθωμιλημένην αὐτὴν καθωμιλουμένην. Αὐτὸς ὁ κ. Βερναρδάκης ἔγραψε ἐν σ. 140—141 τοῦ Ἐλέγγου «Ἐν ἔτει 1831 ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ βιβλίον φέρον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν Ἡρωδίκων ὁ ἡμῶν γόργιαι, μετενεχθεῖσα εἰς τὴν καθωμιλημένην φωνὴν ὑπὸ Π. Ν. Δαρβάρως. Βεβλῶς καὶ ὁ λόγιος οὗτος Ἑλλήν μετεχειρίσθη τὸν παρακείμενον, διότι εἶχεν ἐν κύλῳ ἐν τῇ ἀκοῇ τὰς εἰσθητικὰς φράσεις, ἀλλὰ τὸ παρὰδειγμά του δὲν ἐμνήσθη κανεὶς ἔκτοτε μέχρις ἐσχάτων». Καὶ ἐν τέλει. «Καὶ ὁ μὲν Δάρβαρος ἔγραψε καθωμιλημένην, ἀλλ' οἱ ἐπίλοιποι πάντες ἐκτός τοῦ Δαρβάρως Ἑλλήνες ἔγραψαν καθωμιλουμένην. Τίς εἶρε τὸ ὁρθόν, ὁ λογιώτατος Δάρβαρος ἦν τὸ σύνολον τῶν λογίων, ὅπερ εἶχε χειραφετήσῃ ἀπὸ τῆς πνευματικῆς δουλείας ὁ κάλαμος τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῖ;» Χωρὶς τοῦ ἐλαγίστου ὅκνου ἀποκρινόμεθα ὅτι τὸ ὁρθὸν εἶρεν οὐχὶ ὁ Δάρβαρος ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κοραῖς, ὅστις ἐν τῇ 345 σελίδι τῶν κριτικῶν αὐτοῦ σημειώσεων εἰς τὰ Αἰθιοπικά τοῦ Ἡλιοδώρου προτρέπει τοὺς φιλομύσους τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐπιδοῶσιν εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὰς παρακλειόμενος. «Ἀλλως γὰρ ἂν κενόσπουδαι

μείον νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς διάφορα παίγνια, εἰς τὸν χορόν. Ἡ δευτέρα, κεκοσμημένη διὰ μύρου, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὁ ἔρως εἶναι τὸ κόσμημα τῆς ἡμετέρας ζωῆς: κρίμα τοῖς πεφυσισμένοις, ὅσοι μεγάλως τῶν ἀσπασμῶν ἀπομακρύνονται! Διὰ τὴν τρίτην ἡ ἐκ νωπῶν ρόδων ζώνη, ἥτις περιβάλλει τὸν τράχηλον καὶ τὰς λεπτὰς αὐτῆς πλευράς, πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι προεδρεύει τῆς ἐν συμποσίοις χαρᾶς. «Εἴθε αἱ εὐχαὶ ὑμῶν ν' ἀπευθυνθῶσι καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας. Ἐπαφήσατε αὐταῖς τὸν τύπον τῶν ὑμετέρων σκέψεων. Ἄν ὅμως προτιθήσθε νὰ γηράσχητε, προσέξατε νὰ μὴ εἰσδύσωσιν αἱ ἡδοναὶ αὐτῶν καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τὰς ὑμετέρας καρδίας. Φοβήθητε τὴν τύχην τοῦ Ὑλᾶ, ὅστις πληρέστατα ἐγίνωσκε τὴν τῶν νυμφῶν εὐνοίαν· δὲν ἡδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὴν ἀφθονίαν ταύτην τῶν ἡδονῶν καὶ ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ζωὴ ὑπεχώρησεν εἰς τὰς τῶν θεαινῶν περιπτύξεις. Οὕτως ἐκάνονισαν τὸ πρᾶγμα οἱ θεοί. Τούτου ἕνεκεν ὀφείλετε νὰ ἦσθε συνετοὶ καὶ νὰ ἐπανέλθητε αἰσίως. Οὔτε ἡ Πετηλία, οὔτε τὸ Μεταπόντιον, οὔτε ἡ σεβαστὴ Ἡράκλεια ἐξισοῦνται τῇ Συδάρει ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ παρέχειν πᾶν εἶδος χαρᾶς».

Οἱ δούλοι ὑπεσχέθησαν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἠθέλησεν ὁ Εὐφορίων. Κατὰ τὴν ἀνατολὴν λοιπὸν τοῦ ἡλίου, ἐτράπησαν τὴν πρὸς νότον ὁδόν, ἥτις διὰ τῆς ἀκτῆς καὶ διὰ μέσου δάφνης καὶ μίνθης χωροῦσα, ἦγεν εἰς τὰ τεῖχη τῆς Συδάρως. Ὁ γέρον μόνος εἰς τὰ ἴδια καθημερινὰ ἐνδιέτριβεν ἔργα, θεωρῶν αὐτὰ ὡς ἡδονάς. Τὸ κλαδευτήριον ἀνὰ χεῖρας ἔχων περιεκάθαιρε τὰς νεαράς ἀπίους, ἐνεκέντριζε τὰς ἀγρίας ἐλαίας, διετίθει τὰ ἀνθοῦντα κλήματα περὶ τὴν θύραν τοῦ ἀντροῦ αὐτοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἀπ' αὐτοῦ τοῦ οὐδοῦ νὰ τέρπηται τὸ ὄμμα καί, ὅταν συνέλειγε τὰς μωσχοφόρους σταφυλάς, ἐξέλεγε τὰς βαρυτέρους καὶ ἀφιέρου αὐτάς πρὸ τῆς προτομῆς τοῦ Πανός. Αἱ λοιπαὶ συνεθλίβοντο, διότι προσήγγιζε τὸ φθινόπωρον, ὃ δὲ γέρον, πατῶν ἐν τῷ πλυνῷ, ὁπόθεν ἔρρεε τὸ ροδόχρουν γλεῦκος, συνετίθει λαμπρὰ ποιήματα ὡς ἄλλος Πυθαγόρας, ἐξυμῶν ἐν αὐτοῖς πᾶσαν ταύτην τὴν τῶν πραγμάτων ἀρμονίαν, ἥτις αἰώνως ἀναγεννᾶται. Εἶτα δι' ἀργυρᾶς γλυφίδος, ἔγλυφεν ἐπὶ σανίδων, ἵνα ἐγγράξῃ ἐπ' αὐτῶν τὰς εὐχὰς ταύτας καὶ ἀναρτήσῃ αὐτάς ἐν εἰδῇ εἰκότων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ νεαρῶν πιτύων.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς πέμπτης ἡμέρας ἐνῶ ἐθαύμαζεν ὅτι ἐνθράδυνον οἱ δούλοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς αὐτὸν καὶ διηρωτᾶτο μήπως οἱ πτωχοὶ οὗτοι φίλοι ἐλθισμόνησαν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, παρετήρησεν ἐκ τοῦ νότου ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μολοντί ἀπὸ πολλοῦ εἶχε δύσει ὁ ἥλιος, ἀσθενές τι φῶς. Τὸ φῶς τοῦτο ἦτο ὑποροδόχρουν καὶ ἀπαλὴν προῦκάλει ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ἀρχυροχρούς ἀκτῖνας, αἵτινες ἐξεπέμποντο ἐκ τοῦ δίσκου τῆς σελήνης. Βαρυνεῖς νὰ θεᾶται αὐτὴν ὁ Εὐφορίων ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς· ἔχων δὲ τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἐκ τοῦ βράχου ἀποτελούμενον τοῖχον, ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῆς ἀναδενδράδος ἀπὸ

τῆς ὑγρασίας καὶ τῶν ἐνεδρῶν τῶν ἀστέρων. Θὰ ἐξελάμβανέ τις αὐτὸν δι' ἄνθρωπον καθήμενον καὶ παρατηροῦντα τὸν οὐρανόν. Ἄλλ' ἐκοιμάτο καὶ αἱ πηγαὶ ἐψιθύριζον ἐν τῷ λυκόφωτι.

Τὸ ξανθὸν χρῶμα τῆς θαλάσσης διήρκεσε μέχρι τῆς πρωῆας, ὃ δὲ γέρον, ἥκιστα γινώσκων τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἀφυπνισθεὶς, διηρωτᾶτο μήπως ἡ ἡὼς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ἤρετο τὴν μεσημβρίαν. Κατῆλθε λοιπὸν μεταξὺ τῶν ἀνθέων αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἀνησυχία αὐτοῦ ἦτο τοιαύτη, ὥστε δὲν ἤθελε ποσῶς νὰ θιγῇ αὐτὰ. Ἐχώρησε δὲ κάτωθεν τῶν ἀπίων αὐτοῦ, φοβούμενος μήπως μαρανθῶσιν οἱ ἀπὸ τῶν κλάδων αὐτῶν κρεμάμενοι ὠραῖοι καρποί. Κατόπιν ἰδιαιτέρην λαβὼν στήσιν παρὰ τὸ ἔδαφος, ἐπεδόθη παρὰ τοὺς σικυοὺς καὶ τὰ ἄλλα λαχανικά εἰς ἐλεεινότερα ἔργα, ἅτινα, μὴ ἀπαιτοῦντα ἰδιαιτέρας προσπαθείας, κατελίμπανον αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστασιν, ἐν ᾗ διετέλει.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὅτε ἐτελείωνε τὴν συμπλοκὴν δωδεκάδος πυροχρῶν κορμύων διὰ τὴν χειμερινὴν αὐτοῦ προμήθειαν, βεβιασμένα βήματα ἀντήχησαν ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ λόφου. Ὁ Εὐφορίων ἐφώνησεν:

— Εἴσθε σεῖς, Σύρων, Ἰκέτα;

— Ἐγὼ εἰμι, ἀπήντησε φωνὴ τις ἐγγύθεν. Καὶ ὁ Σύρων ἐνεφανίσθη. Ὁ γέρον περίτρομος δὲν ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ νέα· διότι αἱ χεῖρες, τὸ στῆθος, ἡ κόμη τοῦ Σύρωνος ἦσαν μεμαυρισμένα ἐκ τοῦ καπνοῦ. Ἄλλα μοναδικὴ τις φλόξ ἐφώτιζε τὸ βλέμμα αὐτοῦ.

— Κύριε, εἶπεν ἐκεῖνος, εἰσδύετε εἰς τὰ ἀπόρητα τῆς μοίρας. Ὁ ἡμέτερος Ἰκέτης ἔσχε τὴν τύχην τοῦ νεαροῦ Ὑλᾶ.

— Τί λοιπόν! Ὁ Ἰκέτης ἀπώλετο;

— Ἄν ὀλεθρος ἦναι τὸ καταστρέφεσθαι ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἡδονῆς, πᾶσα ἡ Σύβαρις καὶ ὀλόκληρος ὁ λαὸς αὐτῆς θὰ κατεστρέφοντο ὑπὸ τῆς χειρὸς τῶν Χαρίτων.

— Ἀληθῆ λέγεις, Σύρων, ὀλόκληρος ὁ λαὸς τῆς Συδάρως;

— Ὁ δούλος ἐδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἐρυθρὰν κηλίδαν τῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν ὁ ἰσχυρὸς ἥλιος δὲν κατώρθωσε ν' ἀπαλείψῃ. Τὰ κύματα ἐφαίνοντο αἰμακτόεντα.

— Παρατηρήσατε, κύριε, παρατηρήσατε τὴν ἀντανάκλασιν τῆς φλογός. Ὅποσα πλούτη κατέπιεν! Καὶ ὅμως ἐντὸς ὀλίγων ὥρων τὸ ὕδωρ ποταμοῦ τινος θὰ ἔχῃ κεκαλυμμένα τὰ λείψανα αὐτῶν!

Ὁ Εὐφορίων, χύνων δάκρυα, προσήνεγκε τῷ δούλῳ ἄρτον, ξηρὰ σῦκα καὶ λευκὸν τυρόν, ἀποδίδοντα τὰς δυνάμεις κατόπιν δεινῆς ἐκ ταξειδίου κοπώσεως. Εἰς ταῦτα προσέθηκε (διότι συμπεριεφέρετο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς μαθητὴν μᾶλλον) σταγόνας οἴνου, ἐκ σταφυλῶν, αἵτινες ὠρίμασαν ἐν τῷ λοφίσκῳ, οἴγου ἀρωματώδους ὡς τὰ ἄνθη. Ἀφοῦ δὲ οὕτω συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάγκησιν τῶν δυνάμεων ἐκείνου, παρηγόηλει

αὐτὸν διὰ σκληρῶν ἐρωτήσεων περὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου τοῦ Ἰκέτου καὶ περὶ τῶν Συβαριτῶν.

«Γινώσκετε, Εὐφορίων» ἐπανέλαβεν ἐπὶ τέλους ὁ θεράπων οὗτος, «ὅτι ἡ Σύβαρις ἀπέβη ἀπὸ πεντηκονταετίας ὁ θαυμασμὸς τῆς τε μεγάλης Ἑλλάδος καὶ τοῦ κόσμου. Τὰ τεῖχη αὐτῆς εἰσιν ἐκτισμένα ἐκ σπανίων μαρμάρων, μετὰ πολυτίμων κοσμημάτων ἐπικεκολλημένων ἐπ' αὐτῶν. Αἱ πλείεσται τῶν στεγῶν αὐτῆς διαλάμπουσιν ὥς ὁ χρυσός, αἱ πενιχρότεραι εἶναι ἐπάργυροι, πᾶσαι δὲ αἰωροῦνται πρὸς τοὺς ἀστέρας. Ἡ τέχνη τῶν ἀρχιτεκτόνων αὐτῆς ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν παρ' Ἀθηναίους τελειότητα. Τέρπεται τις ἀκούων τὴν ἀπείρως γλυκεῖαν αὐτῶν γλῶσσαν, ἀπὸ ἔτους δ' εἰς ἔτος καθορῶσιν αὐξοντας τοὺς ἐξ ἡδονῶν καὶ καλλονῆς θησαυροὺς αὐτῶν. Τὸ θαυμασιώτερον ὅμως παρ' αὐτοῖς εἶναι τὸ θρησκευμα, ὅπερ πρεσβεύουσιν. Δὲν ἀφιερῶσι τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὔτε σπονδὰς οὔτε ἐκατόμβας. Μάταια ταῦτα, λέγουσιν· ἀλλ' ἐργάζονται πάσῃ τῇ καρδίᾳ εἰς ἀφομοίωσιν πρὸς αὐτοὺς. Ὅν τρόπον παρακολουθεῖτε τὴν φύσιν, εὐλαβῆς Εὐφορίων, οὕτως ἀπομιμῶνται καὶ αὐτοὶ τοὺς Ὀλυμπίους, ἰδίᾳ δὲ τὸν Δία καὶ τὴν Ἀφροδίτην, τοὺς εὐδαιμονεστέρους πάντων. Ἡ ἐορτὴ ἀποτελεῖ παρ' αὐτοῖς πρόφασιν μόνον πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν.

«Οὕτω συνέβη ὥστε νὰ ἀπονεύωσι τιμὰς πρὸς τὰς τρεῖς θεῖας Χάριτας, ἕνεκα τριῶν ἐπιτυχῶν ἐσχάτως ἀνακαλύψεων ἐκ μέρους τῶν καλλιτεχνῶν αὐτῶν. Εἰς τῶν μουσικῶν αὐτῶν ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὸ νέον εἶδος προσφιλῶς αὐτοῦ χοροῦ· τούτου ἕνεκεν ὁλόκληρος ἡ ἡμέρα τῆς χθὲς, ἐφόσον ὁ ἥλιος ἐφαίδρυνε τὸν οὐρανόν, παρακολουθήσαμεν ἐγὼ τε καὶ ὁ Ἰκέτης τὰς κινήσεις τῆς καλλιμῶρφου πόλεως, ἥτις ὠρχεῖτο ἐν ταῖς πλατείαις, ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν τοῖς ἀνδρόροις τῶν οἰκημάτων καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἰδιαιτέροις δώμασιν. Οἱ διερχόμενοι ἵπποι, ἐξευγμένοι ἐν ἄρμασιν ἢ ἀναβάτας φέροντες, μετεῖχον τῆς κοινῆς εὐθυμίας καὶ ἐπανηγύριζον διὰ μεμετρημένων πηδημάτων τὴν λεπτοφυῆ θεότητα, ἥτις παίζει τοὺς ἀστραγάλους ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς Ἀφροδίτης.

»Εἶτα, πρὸ τῆς λάμψεως τοῦ Ἑσπέρου, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου δέκα λεπτοφυεῖς κόραι καὶ δέκα τῶν εὐρεθέντων ἀρίστων μεираκίων ἐνεφανίσθησαν ἐν τῷ θεάτρῳ. Ταῦτα ἀπεκάλυψαν τὴν ἐφεύρεσιν ἱερείας τῆς Ἀφροδίτης (ἦτο δὲ αὕτη νέα τελετὴ τῶν τοῦ ἔρωτος μυστηρίων), Εὐφορίων, ἦν καὶ ἐξετέλεσαν... ἡ εὐπρέπεια μοὶ ἀπαγορεύει νὰ σοὶ ἐκφράσω (διότι λευκὴν ἔχεις τὴν κόμην) τὰς θεῖας χαριτίδας, αἵτινες ἐπηκολούθησαν τὸ μάθημα τοῦτο. Ἡ δευτέρα τῶν Χαρίτων ἐπετῆρει τὴν τελετὴν. Σωροὶ μύρτων ἔκαιον ἐν ταῖς γωνίαις τῆς σκηνῆς. Ὀλόκληρον τὸ θέατρον ἦτο παραδεδωμένον εἰς τὸν ἱερὸν οἶστρον. Μάλιστα· ἕκαστος τῶν θεατῶν, ἀνεστραμμένος καὶ τὰ ὄμματα πρὸς τὸν οὐρανὸν διεσθύνων, ἡσθάνετο ὅτι ἀπὸ νεφῶν πορφύρας ἔρρεε τοιαύτη γλυκύτης, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι οἱ θεοὶ διέχεον εἰς τὰς ἀρτηρίας ποταμὸν ὅλον νέκταρος.

»Ἄλλ' ἡ νύξ ὑπῆρξεν ἐκθαμβωτικώτερα. Ἡ τρίτη τῶν Χαρίτων διεσκεύαζε τῇδε κάκεισε σωροὺς ἡνθισμένων ροδῶν. Μάγειροι τῆς πόλεως κατήρτισαν ἀριστούργημα τι, οὔτινος τὴν ιδεάν οὐδέποτε εἶχον συλλάβει οἱ θνητοί· ἐφόσον δ' ἐγὼ ἡδυνήθην νὰ ἐννοήσω ἐκ τῶν λόγων τῶν θεραπόντων, τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐξ ἀπλῆς ἀναμίξεως ἐλαίου μετ' ὠν τοῦ τοσοῦτον κοινοῦ ἐνταῦθα ἰχθύος. Οἱ θεοὶ γινώσκουσι τίνι τρόπῳ παρήχθη ἐξ αὐτῶν ἀπαράμιλλος ἀμβροσία, ἣν παρεῖχον ἐδέσματος χάριν, καυστηράν, ἐνέχουσιν ὁσμὴν σκορόδου καὶ περιβαλλομένην ὑπὸ περικύκλου ἐκ μέλιτος.

»Ἐν τῷ μεγάρῳ, ὅπερ ἐπέειχε τόπον αἰθούσης συμποσίου, οἱ πολῖται ἐκθήντο ἐν σειρᾷ, εἰς δεκακισχίλους ἀνερχόμενοι. Ἰσάριθμοι δὲ ξένοι, γενόμενοι δεκτοὶ ἄνευ διακρίσεως ἔθνους καὶ κοινωνικοῦ βαθμοῦ, ἐλεύθεροι ἄνδρες ἢ δοῦλοι, κατελάμβανον διαφόρους θέσεις κατ' ἀρέσκειαν. Ἡ ὄρεξις εἶχε κεντηθῇ σοβαρῶς ἐκ τῶν χορῶν τῆς ἡμέρας καὶ τῶν ἀσπασμῶν τῆς ἐσπέρας. Διαθέσεις, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως διεγειρόμεναι, ἐξώγκουν τοὺς ἐστεμμένους κροτάφους. Ποιητὴς ἠτύοκτόνησε ἵνα ἀποθάνῃ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἐλπίδος ταύτης.

»Ἡ λαμπρὰ αὕτη τελευτὴ ἐξυμνήθη ὥς αἰσιος οἰωνός. Ὁ ροδῶδης οἶνος ἐκυκλοφόρησεν. Ἐπὶ τέλους τὰ βοθούμενα τριβλία ἐνεφανίσθησαν ἐν μακραῖς σειραῖς, διαχέοντα ἡδὺ ἄρωμα. Ρίγος χαρὰς συνεπτήγαγε τρομώδη κίνησιν εἰς πάσας τὰς ἐδρας· ἀβεβαιοι ὅμως ὅτι αἱ ἐδραὶ δὲν ἐσκήρτησαν πρὸ αὐτῶν τῶν δαιτυμόνων. Τελευταῖος ἐγὼ ἀφικόμενος, ἐκαθέστην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἡσθανόμην τὴν γῆν τρέμουσαν. Ἄλλ' ἐπράξα ὅ,τι καὶ πάντες οἱ ἄλλοι· ἐφόρμησα ἐπὶ τῆς θαυμασίας ἀμβροσίας. Ἀδύνατον, Εὐφορίων, ἡδύνασο νὰ συλλέξῃς πάσας τὰς ἀναμνήσεις σου· ἂν ἀνεμίνυνες ἐν διπλῷ κυπέλλῳ σταγόναι τῶν ἀρίστων οἶνων, οἵτινες παρήχθησαν ἐκ τῶν ἀμπελώνων τῆς Σικελίας, Κρήτης καὶ Χίου ἀπὸ ἑκατονταετίας ὕλης δὲν θὰ ἐσχημάτιζες πάλιν ιδεάν τῆς μέθης, εἰς ἣν ἐβυθίστην. Τὸ ἄρωμα τῶν θεαινῶν περιεκύκλου με ὥσπερ χιτῶν. Ἀθῆνατοι λύραι ἀνέδιδον ὑψηλότερα μέλη. Ἡ πνοὴ τῶν ἐννέα σφαιρῶν ἀνῆγε τὰς σκέψεις μου, ὥς τὸ κύμα ὑποβαστάζει τὴν τροπίδα καὶ τὰ ὕψαλα τοῦ σκάφους ἐν τῷ Ὠκεανῷ.

»Ἐπὶ τέλους ἐξῆλθον τοῦ ὕναιρου τούτου. Πᾶσαι αἱ κεφαλαί, κεχαυνωμέναι, ἐξηπλοῦντο ἐπὶ τοῦ ὑποπετάσματος· παρ' ἐμοὶ ἤκουσα ἀσθενῆ τινα ἤχον ὥς χορδῆς διασπωμένης· ἦτο ὁ δοῦλος σου Ἰκέτης ἐκπνέων. Αἱ ὠραιόταται αὐτοῦ παρειαὶ ὑπερμειδίων. Τὰ χεῖλη αὐτοῦ κεκλεισμένα, δὲν ἐζήτουν πλέον εὐδαιμονίαν. Ἐδοκίμασα νὰ κινήσω αὐτόν· ἀλλ' ἦτο πράγματι νεκρός. Βαθεῖα ἐπεκράτησε σιγὴ. Μόνον κατὰ στιγμὰς τινας ἐξηφανίζετο πρόσωπόν τι. Πρὸς τούτοις σθεννυμένων καὶ τῶν δάδων, διεχέετο σκότος. Οἱ δοῦλοι τῆς Συβάρεως, μὴ λαβόντες μέρος ἐν τῷ συμποσίῳ, ἐρρίπτοντο ἐπὶ τῶν ἐναπολειφθέντων βρωμάτων, ἐκορέννυντο, ἀπεμύζουν καὶ τὴν

ἡδονὴν ἐξ ἐκάστου βλωμοῦ καὶ περίξ τῆς ἀπερχάντου αἰθούσης καὶ κατὰ μῆκος τῶν βαθμίδων, αἵτινες ὠδήγουν εἰς τὰ μαγειρεῖα ἀνέμενον, ἀνοικτὰ ἔχοντες τὰ χεῖλη, ἵνα ἡ εὐδαιμονία αὐτῶν φθάσῃ μέχρι τοῦ φυσικῶς δυνατοῦ ὁρίου καὶ ἀποβῶσιν ὥρμιοι πρὸς θάνατον. . . .

» Πῶς δὲ κατώρθωσα νὰ ἐγερθῶ; Γινώσκω ὅτι ἡ γῆ ἐγόγγυζε καὶ ἐμυκᾶτο κάτωθέν μου κατὰ παράδοξον τρόπον. Περιστρέψας τὸ βλέμμα ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς τοῦ συμποσίου ἐκτάσεως, παρετήρησα ὅτι ἤμην ὁ μόνος ζῶν. Διςκελίζων δὲ πτώματα ἐξῆλθον εἰς τὴν νύκτα. Ἐβρεχε βροχὴν ἀνημμένων ἀνθρώπων καὶ μελαινῆς τέφρας· ὁλόκληρος ὁ οὐρανὸς περιεκαλύπτετο ὑπὸ μυστηριώδους πυρᾶς. Ἡ πρόσοψις τοῦ μεγάρου τούτου, τὸ ὕψιστον κάλλος, ὅπερ ἠδύνατο τις νὰ θαυμάσῃ ἐν τῷ κόσμῳ, εἶχεν ἀναμφιβόλως προσβληθῆ ὑπὸ τοῦ ὑπερόχου πυρός. Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο συνετελεῖτο ἀκριβῶς ἐκ τοῦ σημείου δι' οὗ ἡ πεῖλει τὸν ἔμπυρον, τούτέστι τὸν ἀνώτατον οὐρανόν. Πᾶσαι δὲ αἱ οἰκίαι μετὰ τῶν λιθωμάτων καὶ τῶν πολυτέμων αὐτῶν μετέλλων, ἀπήστραπτον οὕτως ἐκ τῆς κορυφῆς.

» Ἐσπύρομην κατὰ μῆκος τῶν προχωμάτων· διότι αἱ πύλαι ἦσαν κεκλεισμέναι καὶ μολονότι οὐδεὶς ἐφρουρεῖ αὐτάς, εἰς ἀνθρώπος δὲν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ τοὺς κολοσιαίους μογλοὺς, οἵτινες συνεκράτουν ἕκαστον κλειθρον. Ἐκυλίσθη εἰς τὸ βάθος τοῦ λάκκου, ξηροῦ ὄντος εὐτυχῶς. Εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν, ἀπήντησα ὁμίλον ἐνόπλων ἀνδρῶν· οὗτοι τραχεῖα ἔχρωντο γλώσση καὶ εἶχον βραχχνώδη φωνὴν καὶ πυγμὰς τοσοῦτον χονδροειδεῖς, ὥστε ἠδύνατο νὰ μέφονευσσιν. Μικρὸν ἀπωτέρω εἶδον ἄλλους, οἵτινες, μετὰ μεγάλης σπουδῆς, ἔσκαπτον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης χάνδακα πλάτους ἑκατὸν περίπου ποδῶν. Σπάθαι καὶ λόγχαι ἤστραπτον πλησίον τούτων τῶν ἐργατῶν. Ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω αὐτοὺς τί ἐπραττον ἐκεῖ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἀλλ' ἐκεῖνοι, συλαβόντες με καὶ σκληρότερον, πολλῶ σκληρότερον τῶν πρώτων πρὸς με προσενεχθέντες, ἐράβδισαν καὶ εἴτα ἐδίωξαν με βικίως διὰ μέσου τῆς πεδιάδος, ἀπαγορεύοντές μοι διὰ μεγάλων ὄρκων καὶ χαριτῶν τοῦ νὰ εἰσέλθω ἐκ νέου ἐντὸς τῶν τειχῶν.

» Βουκόλος, ὃν εἶχον συναντήσῃ οὐ μακρὰν τοῦ μέρους τούτου, μοὶ εἶπεν ὅτι οἱ στρατιῶται οὗτοι εἶχον ἄρτι ἔλθει ἐκ Κρότωνος ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν Μίλωνος τοῦ Πυθαγορείου. Ἦρχοντο δὲ νὰ καταλάβωσι τὴν Σύβαριν καί, φοβούμενοι τὰς ἐφευρέσεις, δι' ὧν ὁ λαὸς οὗτος ὑπερίσχυε τῶν γειτόνων ἐν τῇ πολέμικῃ τέχνῃ, διήνοιγον πρὸς βορρᾶν μεγάλην διώρυγα, δι' ἧς θὰ ἔχουν τὰ ὕδατα τοῦ Κράθιδος ἐπὶ τῆς τρυφηλῆς πόλεως. Ἐχώρουν ἤδη ἐν τῇ ὁδῷ μου, καταγελῶν τῶν τῆς Κρότωνος στρατιωτῶν. Ἄν μοι ἐπεδείκνυσαν πλείονα σεβασμὸν, θὰ ἔσπευδον ν' ἀναγγεῖλω αὐτοῖς ὅτι εἰς μάτην ἐκοπίων.

» Ἄλλ' ἐξηκοκούθουν φεύγων. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, στρεφόμενος, παρετήρουν αὐτοὺς, ἐξηντλημένους

ἐν μυρίοις ὅσοις ἀγῶσι, διανοίγοντας τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ὠθοῦντας τὰ ὕδατα πρὸς μέγαρον, κατειλημμένα ἤδη ὑπὸ τοῦ πυρός τοῦ οὐρανοῦ, αἵτινα δὲ ἔβλεπον ὡς μὴ κείμενα πολὺ πλησίον τῶν προμαχώνων καὶ ἐλάμβανον τὰς μεγαλειτέρας προφυλάξεις τῆς πολιορκητικῆς ἐναντίον λαοῦ εἰκοσάχιςχιλίων μακαρίων θνητῶν. . . .

Τοῦ γηραιοῦ Εὐφορίωνος σιγῶντος πρὸ τῆς ἀπηγῆσεως αὐτοῦ, ὁ Σύρων ἐπανελάθειν:

— Ἦδη, κύριε, ἰδοὺ ἤλθον, διότι ὠδευσα ὁλόκληρον τὴν νύκτα. Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ παρηγορήσω ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι τοῦ ἡμετέρου Ἰκέτου.

— Ἐγώ, Σύρων, ἐπεθύμουν νὰ μ' ἐξαγάγῃς τῆς ἀνησυχίας. Πῶς μοὶ ἀπηγείσαι τοιαῦτα πράγματα ἀφ' οὗ μετέσχες τῶν ἐρωτῶν τούτων τῶν Χαρτίων; Ἐτίμησας τὰς δύο πρώτας Χάριτας διὰ χαρῶν καὶ ἀσπασμῶν. Καὶ ἐγεύθης μέχρι βάθους, ὡς μοὶ λέγεις, τῆς τρίτης τῶν ἡδονῶν τῆς Συδάρεως; . . .

— Ἀληθὲς τοῦτο, ἀγαπητέ μοι κύριε.

— Τὴν δὲ τρίτην Χάρिता, ἣτις ἐπεθύμει, εἰς ἀνταλλαγὴν τῶν τοσοῦτων χορηγηθεισῶν ἡδονῶν, τὸ δῶρον τῆς ζωῆς σου; δὲν ἐματαιώσας τὸν πόθον αὐτῆς, Σύρων; Διότι κηρύσσεις ὅτι ἐγεύσω τῶν ἐδεσμάτων, αἵτινα ἐκείνη ἐνέπνευσεν. Ἄλλ' ἔως θ' ἀνέμιξας ἐν ταῖς ἡδοναῖς τῶν Συβαριτῶν ὀλίγον τῆς ἐγκρατείας ἐκείνης, ἣν συνέστησά σοι κατὰ τὴν ἀναχώρησιν;

— Μετὰ βεβαιότητος λέγω, Εὐφορίων, ὅτι ἐλησμόνησα καθ' ὁλοκληρίαν τὴν σοφὴν ταύτην παραγγελίαν. Ἀπ' αὐτοῦ τοῦ γελοέντος οὐδοῦ τῆς πόλεως αἱ ἀποφάσεις μου ἐγκατέλιπόν με, ἡ τύχη δὲ μόνον κατώρθωσε νὰ μὲ σώσῃ, ἡ καὶ ἡ Παλλὰς πιθανῶς, ἐπιθυμοῦσα νὰ σοὶ γνωρίσῃ τὸ τέλος τῆς Συδάρεως. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἐμεθύσθη ἐκ τῆς θείας τροφῆς. Ἡ στιγμή ἐκείνη ἐνέκλειε τοσαύτην τελειότητα καὶ τοσοῦτον σαρῶς ἐνόμισα ὅτι ἀπέβην ὅμοιος τῷ Διὶ ὥστε ὁλόκληρον τὸ αἷμά μου ἠδύνατο νὰ βεῦσῃ χωρὶς ποσῶς νὰ μεμψιμοιρήσω, διότι ἡ τύχη οὐδὲν μοὶ ἐπιφυλάσσει πέραν τούτου.

Ὁ ἀτυχὴς Σύρων δὲν εἶχε παρατηρήσει πῶς αἱ ὀφρὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ συνεσπῶντο εἰς ἕκαστον τῶν λόγων αὐτοῦ, ὅποια δὲ ἀγανάκτησις ἐπλήρου τὰ τοῦ μετώπου ἀγγεῖα ἐναντίον ἐκείνου, ὅστις ἠδύνατο νὰ ζήσῃ, ἀφ' οὗ εἶχεν ἐξομωθῇ τῷ Διὶ· ἐξηκολούθει λοιπὸν τὴν μωρὰν αὐτοῦ καυχησιολογίαν:

— Εἶδον ταῦτα, Εὐφορίων. Καί, διῆλθον τὴν θελητικὴν ἐκείνην στιγμήν, ἐξ ἧς αὐτὸς οὗτος ὁ Ὀδυσσεύς θὰ ἠρνεῖτο νὰ ἐπιστρέψῃ. . . .

Ταῦτοχρόνως, ἐνῶ ἐμφατικῶς ἐξέφραζε τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἐξέτεινε τὸ ἐξ ἰσχυρῶν μυῶνων ἀποτελούμενον στῆθος, ἐν ᾧ ἦν θειή ἡ νεότης.

— Δὲν μ' ἐμπνέεις ποσῶς; εἶπε μετ' εἰρωνείας ὁ σοφός.

— Οὐχί, κύριε· ἐγνώρισα τὴν θνητὴν ταύτην ἡδονήν. Βλέπεις ἄλλως ὅτι ζῶ. . . .

— Ἐξήσεις, ἀθλίε! ἐφώνησεν ὁ Εὐφορίων.

Καὶ διεπέρασεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἐξ ἐστρωμένου ἀργύρου ἐγγυριδίου αὐτοῦ.

Διὰ τῆς ἀνοιχθείσης αὐτῷ πληγῆς ὁ Σύρων ἔχυσεν ἔλκον τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθέων. Ἄλλ' ὁ εὐσεβὴς γέρον ἐπεκρότει τὸ ἴδιον αὐτοῦ δάκρυμα;

«Δὲν ἤρμοζεν», ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, «νὰ ἐπιτρέψω τὴν ὑπαρξίν ἱεροσύλου τοσοῦτον τελείου. Ὁ Σύρων οὗτος παρεβίβασεν αὐτὸν τοῦτον τὸν νόμον τῆς φύσεως. Οὐδὲν τὸ τέλειον ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ δὲ τελειότης συνεπάγεται τὸν θάνατον. Ἀμα ὡς ὁ ἄνθρωπος προσεγγίσῃ τῷ Θεῷ, εἶναι πρέπον νὰ ἐξαφανίζηται. Πάντες οἱ Συβαρίται ὑπήκουσαν εἰς τὴν ἐντολὴν ταύτην. Μία τῶν Μοιρῶν ἔδει νὰ γεννηθῇ ἐκ τῆς εὐδαιμονίας, ἥς ἐπετύγγανον. Ὁ Ἰκέτης μου ἠρύσθη ὁλόκληρον τὴν ἡδονήν, ἣν ἠδύναντο ν' ἀρυσθῇ ἐξ αὐτῶν. Καὶ ὁ Σύρων ἐδέξατο παρ' ἐμοῦ τὸ ἀνήκον αὐτῷ δίκαιον συμπλήρωμα.

Ὁ γέρον ἐζησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν τοιαύταις σκέψεσι. Παρημέλησε τὰ ἄνθη αὐτοῦ, ἅτινα συνείθιζε νὰ μετατοπίζῃ πρὸ τῶν φθινοπωρινῶν ὑετῶν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ βράχου καὶ ὑπὸ στέγασμα ἐκ δονάκων. Τὰ ἄνθη ἐφθείροντο· αὐτὸς δ' οὗτος δὲν ἐσκέπτετο πλέον νὰ συλλέξῃ χόρτον τι ἢ νὰ παρσκευάσῃ τι διὰ τὴν συντήρησιν αὐτοῦ. Ἐν τέλει κατένόησεν ὅτι πάντα ταῦτα τὰ σημεῖα ἦσαν ἡ γλῶσσα τῆς φύσεως. Ἀναμφιβόλως, τιμωρῶν τὸν Σύωνα ἐξ αἰφνιδίου ἐμπνεύσεως, ἀνῆλθεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς συνέσεως· ἡ γῆ ἀπῆται τὰ ὅσα αὐτοῦ. Ἀπεφάσισε ν' ἀποθάνῃ· τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξε πρωτὴν τινά, καθ' ἣν ἔπνεεν ὁ τῆς ἰσημερίας ἄνεμος, παρὰ τὴν βῆσιν τοῦ βράχου αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς προτομῆς τοῦ Πάνος.

CHARLES MAURRAS

(Μετάφρασις Γ. Κ. Α.)

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΕΡΩΣ

ὁπὸ Paul Bourget*.

Ὅσῳ καὶ ἦτο παρὰδόξος ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου τῆς Κλάρας καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἥλιος ἐστρέφετο πρὸς αὐτὴν πρὶν ἢ διασκελίσῃ τὸν οὐδὸν τῆς θύρας, ὁ νεαρὸς ἀνὴρ συνᾤφερον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ κατὰδὴλα δείγματα καταστάσαντα ἡδείας τὰς ὥρας τῆς ἀπελθούσης νυκτὸς καὶ τῆς ἐπιούσης πρωίας. Ἠγάπα καὶ ἐγίνωσκεν ὅτι ἠγαπᾶτο. Μετ' ἀπεριόριστου δυνάμεως ἐλπίδος καὶ μεθ' ὅλους τοὺς λόγους, οὓς εἶχε ν' ἀνησυχῇ, συνεταῦτιζεν ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ τὰς δύο ἐκείνας βεβαιότητας. Ἀστρα εὐδαιμονίας ἐφαίνοντο πρὸ αὐτοῦ, ἐν τούτοις δὲ περιελάμβανε τὸν χρόνον, τὸ δάκρυμα καὶ τὰς περιστάσεις. Ἐλεγεν εἰς τὸν Γεράρδον τὰ μυστικὰ αἰσθήματα τῆς Κλάρας, οὗτος δ' ἐκ λεπτότητος ἐξηφανίζετο

καὶ ἡ Κλάρα ἀπέβαινε ἐλευθέρη. Ἀμφότεροι ἀνῆρχοντο πρὸς τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡλίου, ὀρίζοντες νέοι ἐφαίνοντο εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ Ἥλια, ὀρίζοντες ἀποτελούμενοι ἐξ οὐρανοῦ, κυανῶν κυμάτων καὶ νεοτεύκτων ἐξοχικῶν οἰκῶν ἐν τῷ μέσῳ φοινίκων καὶ ἀνθέων. Ὁ δ' οὐρανὸς ἐκεῖνος ἦτο φωτοβόλος ὡς ἡ διηνεκὴς εὐτυχία, ἡ θάλασσα ἐκεῖνη ἀπέραντος, ὡς ἡ τρυφερότης γυναικὸς μεγάλῃς καρδίας, τὰ ἄνθη ἐκεῖνα καὶ οἱ χαριέντες ἐκεῖνοι καὶ εὐώδεις φοινίκες, ὡς αἱ σκέψεις ἐρώτωντος εὐτυχῶς. Εἶτα ὁ νεαρὸς ἀνὴρ ὠνειρεύετο ἔτι μέγαρον, οὗ τὰ διχημερίσματα θὰ ἐκόσμιε ἡ γλυκεία παρουσία τῆς Κλάρας, δι' ὧν θὰ διήρχετο διὰ τῆς σοβαρᾶς χάριτος τῶν χειρονομιῶν αὐτῆς, τοῦ συγκεκινημένου μειδιμάτου ἐπικνησύντος ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ τοῦ μεθύσκοντος αὐτῆς βλέμματος οἶοναι πνιγμένου ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Οὐδεὶς φόβος περὶ τῶν δυσχερειῶν, ἃς ὠφελε νὰ κατανικήσῃ, ἐτάρασσε τὸ θέλημα τοῦ ὀνείρου τούτου, τὸ δὲ μέθυ αὐτοῦ ἠϋξάνεν ἐπὶ μᾶλλον ὅταν καὶ καθόσον ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸ μέγαρον τῆς ὁδοῦ Βαλζάκ. . . . Εἶχεν ἠχῆσαι ἤδη ἡ δευτέρα ὥρα, ὁ δ' Ἥλιος Αζυρέντιος ἐκάθετο ἐπὶ παρὰ τὴν τράπεζαν προσπαθὼν νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν θελκτικὴν ἀνυπομονησίαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐπιστολῶν τινῶν, ἃς εἶχε λάβει παρὰ τῆς Κλάρας, ὅτε ὁ ὑπηρέτης εἰσελθὼν παρέδωκεν αὐτῷ ἐπιστολήν, ἥς ἡ ἐπιγραφὴ ἔπληξεν αὐτοῦ ἀμέσως τὴν καρδίαν. Ἦτο ὁ χαρκατὴρ τῆς γραφῆς ἐκεῖνης, ἣν ἠγάπα. «Ποῖος ἔφερεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν;» ἠρώτησεν ἀμέσως, διότι ἐπὶ τοῦ μεγάλου φακέλου δὲν ἐβλεπεν οὔτε γραμματόσημον, οὔτε σφραγίδα ταχυδρομικοῦ γραφείου. «Εἰς ὁδοθεράπων, ἀπελθὼν ἀμέσως» ἀπήντησαν αὐτῷ. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔτρεμον. Ἔθεσε τὸν φάκελον — ὅστις, ἐὰν ἔκρινε τις ἐκ τοῦ βήρους θὰ ἔκλειε πολλὰ φύλλα, — ἐπὶ τῆς τραπέζης, παρὰ τοὺς ἄλλους. Ναί, ἦτο πράγματι ὁ χαρκατὴρ τῆς Κλάρας, σταθερὰς, ἀνδρικῶς πως ὁμοιάζων καὶ στρογγύλος, ὁμαλώτατος καὶ εὐθύς ὡς ἦν καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς· ὁ Ἥλιος ἐνόει ὅτι ὁλόκληρον τὸ μέλλον αὐτοῦ ἐνεκλείετο ἐν τῷ φακέλῳ ἐκείνῳ, ὃν περιέφερον ἀνὰ μέσον τῶν δακτύλων αὐτῶν χεῖρες γνωσταὶ αὐτῷ. Τὸν φάκελον ἔκλειε σφραγὶς ἐξ ἰσπανικοῦ κυροῦ· ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ὁ τύπος χελιδόνος. Οὗτος εἶχε δώσει εἰς τὴν Κλάραν τὸν λίθον ἐφ' οὗ ἦν γεγλυμμένος ὁ τύπος ἐκεῖνος, κατόπιν συνδιαλέξεως, ἥς ἀνεμνήσθη πάσας τὰς λεπτομερείας· ὡς παῖς καὶ ἐκ δεισιδαιμονίας ἐρώντος, ἡσπάσατο τὸν τύπον ἐκεῖνον καὶ εἶτα ἠνοιξε τὴν ἐπιστολήν, ἐν τῇ ὁποίᾳ πράγματι ὑπῆρχον πολλὰ φύλλα καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρώτου αὐτῶν μία λέξις, ἥτις προὔξεν ἡσυχίαν εἰς τὸν Αζυρέντιον.

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Ἐνδεκάτη ὥρα τῆς ἐσπέρας.

«Ὅταν θὰ λάβῃς τὴν ἐπιστολήν ταύτην, εἴλε μου, — ἄ! συγχώρησόν μοι διὰ τὸ ἀπότομον τοῦ πράγ-

(*) Ἰδε ἀριθ. 7, σελ. 127—129.